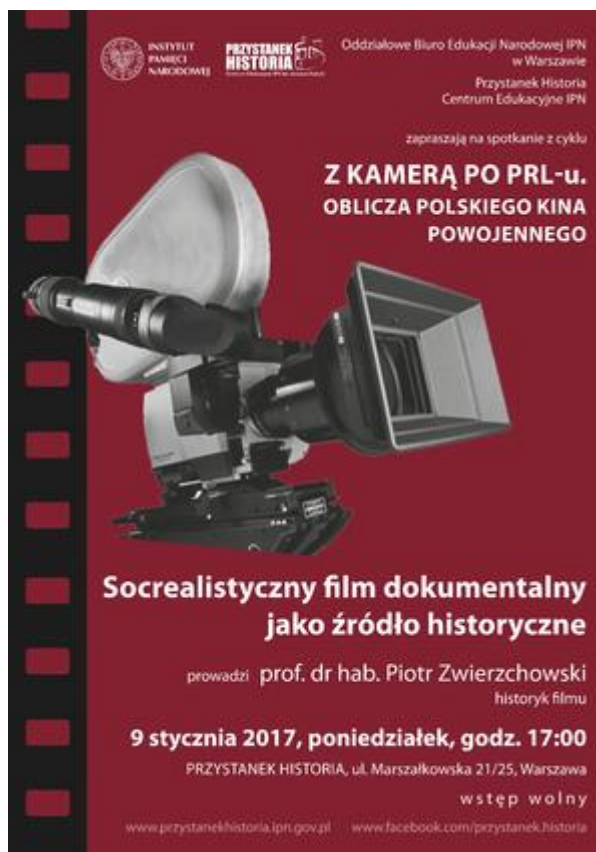

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/38245,Socrealistyczny-film-dokumentalny-jako-zrodlo-histeryczne-w-ramach-seminarium-po.html>
27.04.2024, 08:54

„Socrealistyczny film dokumentalny jako źródło historyczne” w ramach seminarium popularnonaukowego „Z kamerą po PRL-u. Oblicza polskiego kina powojennego” - Warszawa, 9 stycznia 2017

Jedenasta edycja cyklu wykładów „Z kamerą po PRL-u”, w której spróbujemy przedstawić rzeczywistość peerelowską widzianą przez pryzmat filmów fabularnych i dokumentalnych, jak również kronik filmowych, powstałych w latach 1944–1989. Filmy zrealizowane w PRL stanowią specyficzne świadectwo kultury tamtych lat. Z jednej strony są, mimo wszystko, przynajmniej w jakiejś mierze odzwierciedleniem autentycznego życia, przetworzonym przez ideologiczne, a w jeszcze większym stopniu polityczne widzenie świata. Z drugiej pokazują, w jaki sposób konstruowany był tekst filmowy, jak przedstawiano pewną formę świata wyobrażonego, jak również wskazują na cechy charakterystyczne dla estetyki filmu fabularnego i dokumentalnego. Opowiemy o bardzo różnych zjawiskach charakterystycznych dla powojennego kina polskiego; zarówno tych, które wprost wynikały z polityki kulturalnej tamtego okresu, jak i tych niezależnych artystycznie. Oprócz arcydzieł polskiego kina, pokazane zostaną także fragmenty filmów o jednoznacznie propagandowym zabarwieniu. Na początku opowiemy, w jaki sposób można odczytywać tekst filmowy jako źródło wiedzy o Polsce Ludowej, a w kolejnych spotkaniach zaprezentujemy filmowe wizerunki, do

Plakat

których kino PRL-u odwoływało się często i chętnie, ale które wbrew pozorom, nie zawsze były proste i jednoznaczne.

Seminarium adresowane jest do nauczycieli historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, studentów kierunków humanistycznych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych, z możliwością wykorzystania podczas egzaminu maturalnego z języka polskiego w nowej formule, sprawdzającej umiejętność analizy i interpretacji różnorodnych tekstów kultury, np. filmu. Proponujemy sześć spotkań w cyklu miesięcznym odbywających się od stycznia do czerwca 2017 r. Udział w seminarium – jako formie doskonalenia zawodowego – zostanie potwierdzony pisemnie.

W poniedziałek, 9 stycznia odbyło się spotkanie na temat: **Socrealistyczny film dokumentalny jako źródło historyczne**

Socrealistyczne filmy dokumentalne stanowią specyficzne świadectwo kultury powojennej Polski. Z jednej strony są przedstawieniem pewnej formy świata wyobrazonego, jak również poetyki socrealistycznego filmu dokumentalnego. Z drugiej – jest to mimo wszystko, przynajmniej w drobnej mierze, zapis autentycznego życia, przetworzony oczywiście przez ideologiczne, a w jeszcze większym stopniu polityczne widzenie świata. W zależności od postawionych pytań, socrealistyczny film dokumentalny może być zarazem źródłem pośrednim (odnoszącym się do rzeczywistości wyobrazonej) i bezpośrednim (odnoszącym się do rzeczywistości jako takiej). Analiza tego typu filmów dokumentalnych nie tylko umożliwia poznanie mechanizmów i technik rządzących socrealistyczną odmianą filmowej perswazji, ale także – jako tekstom kultury i źródłom wiedzy o kulturze – może stać się przyczynkiem do poznania ówczesnej rzeczywistości: z jednej strony kultury polskiej lat stalinowskich, z drugiej – kultury stalinowskiej w Polsce.

Pokazane zostaną fragmenty następujących filmów: **Szeroka droga** (1949), reż. Konstanty Gordon, **Mistrzowie szybkich wytopów** (1950), reż. Roman Banach, **Kobiety naszych dni** (1951), reż. Jan Zelnik; **Matrosowcy** (1951), reż. Roman Banach.

Wykład: **prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski**, historyk filmu, autor m.in.: Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Warszawa 2000; Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Bydgoszcz 2005; Piękny sen pedagoga. Literackie i filmowe portrety świata edukacji, Kraków 2005; Spektakl i ideologia. Szkice o filmowych wyobrażeniach śmierci heroicznej, Kraków 2006; Kino polskie po roku 1989, Bydgoszcz 2007; Kino nowej pamięci. Obraz II wojny światowej w kinie polskim lat 60., Bydgoszcz 2013; oraz najnowszej Polskie seriale telewizyjne, red. [Piotr Zwierzchowski](#), [Barbara Giza](#), John Bates, Karolina Kosińska, Bydgoszcz 2015.

Kolejne tematy:

- Portret robotnika w kinie PRL – luty 2017

- Portret wroga w kinie PRL – marzec 2017
- Młodzież w kinie PRL – filmowy portret – kwiecień 2017
- Filmowe wizje historii – maj 2017
- Peerełowskie kulinaria na taśmie filmowej – czerwiec 2017

Miejsce spotkań:

Przystanek Historia Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki, Warszawa, ul. Marszałkowska 21/25 (obok Trasy Łazienkowskiej).

Koordynator projektu:

Sławomir Stępień, tel. (22) 860-70-50, slawomir.stepien@ipn.gov.pl

Wstęp wolny